Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 236. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 13-го ЛИСТОПАДА, 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 13, 1953. No. 236. VOL. LXI.

ПРЕЗИДЕНТ НЕ СУМНІВАЄТЬСЯ В ПАТРІОТИЗМІ Й ЛЬОЯЛЬНОСТІ ТРУМАНА

МОЖЛИВІСТЬ ВІДЛОЖЕННЯ ПЕРЕСЛУХАННЯ В СПРАВІ ВАЙТА; ГУБЕРНАТОР БИРНС ПОГОДЖУЄТЬСЯ ЗІЗНАВАТИ ТІЛЬКИ В СВОМУ СТЕЙТІ; ТРУМАН ГОТОВИЙ ЇХАТИ ДО ВАШИНҐТОНУ; СТІВЕНСОН ПРОТИ ПОРИВЧАСНИХ РЕСПУБЛІКАНСЬКИХ ПОЛІТИКІВ

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер на пресовій конференції злагіднив дещо політичне напруження з приводу шпигунської афери високого державного урядовця Геррі Декстера Вайта, заявивши, що це є неймовірне, щоб бувший президент Труман свідомо іменував комуністичного шпигуна директором Міжнародного Монетарного Фонду. Айзенгавер сказав, що не можна сумніватися в патріотизм і льояльність його попередника на президентському пості. Запитаний в справі покликання Трумана на свідка, Айзенгавер заявив, що коли б він мав вирішувати цю справу, то не кликав би на свідків ані Трумана, ані суддю Найвищого Суду Тома Кларка. Айзенгавер сказав, що кілька днів тому він прийняв звіт про справу шпигунства Вайта від генерального прокуратора Герберта Бравнелла, якому заявив, щоб зробив так, як цього вимагають обов'язки його становища. В справі покликання на свідків Трумана, Кларка й Бирнса — президент заявив, що він не може впливати на дії Конґресу. — Губернатор стейту Південної Каролайни Джеймс Ф. Бирнс, колишній державний секретар в уряді Трумана заявив, що боронить прав стейту і не може залишати свого становища та виїжджати на переслухування до Вашинґтону. Голова Конґресової Комісії для дослідження протиамериканських дій, конґресмен Велді уневажнив покликання на свідка Бирнса до Вашинґтону і заявив, що комісія виїде до стейтової столиці Колюмбії, де переслухає Бирнса. Труман далі перебуває в Ню Йорку і заявив, що готовий їхати до Вашинґтону, коли його туди покличуть. Але тепер уже навіть республіканські члени комісії не поспішають з цими переслуханнями, бо голова комісії конґресмен Велді розіслав покликання свідкам, не порозумівшись з усіми членами своєї комісії, і тепер вся комісія мусітиме нараджуватися в цій справі. Демократичні члени цієї комісії взагалі проти покликання Трумана на свідка. Переможений демократичний кандидат на президента Адлей Стівенсон заявив, що покликання свідків таких високих осіб, як бувший президент Труман, бувший головний прокуратор Кларк і бувший державний секретар Бирнс, — для „партійної боротьби", зможе „небезпечно здискредитувати методу конґресових переслухувань". Стівенсон закликав „поривчастих політиків" передумати свій крок і для вузько партійних цілей не дискредитувати високого становища президента країни, що має бути в проводі світу. Головний прокуратор Бравнелл злагіднив свою попередню заяву в той спосіб, що хоч і була „недбайливість" у справі номінації Вайта високим урядовцем, то не можна закидувати „брак нельояльности будь-кому із членів попереднього уряду".

Американська фльота скасувала расові обмеження між своїми працівниками

Вашинґтон. — На пресовій конференції президент Айзенгавер повідомив журналістів, що американська фльота скасувала всі расові обмеження, які ще були між цивільними працівниками в підприємствах фльоти у південних стейтах. Президент заявив, що в цій справі дістав звіт від секретаря фльоти Роберта Б. Андерсона, в якому повідомляється, що в усіх 60 підприємствах фльоти немає жадних расових обмежень для робітників - неґрів, крім окремих умивалень для білих в Чарлестоні в Південній Каролайні, які також будуть скасовані в грудні цього року, або в січні 1954 року. Президент виявив своє вдоволення з цього факту. Департамент оборони повідомив, що скасування расових обмежень має відбутися і між цивільними робітниками Армії та Летунських Сил.

Німецькі студенти хотіли б залишитися в ЗДА

Ню Йорк, Н. И. — В ЗДА студіює 20 студентів із Західньої Німеччини, які прибули сюди порядком виміни. Вони підписали заяви, що пробудуть в ЗДА тільки один рік, і не проситимуть про дозвіл на в'їзд до ЗДА впродовж трирічного побуту в Німеччині. 22-річний берлінський студент-фармацевт Вольфґанґ Брецке щиро признався, що „майже половина з нас хотіла б тут залишитися, назавжди, бо тут життя легше, як в Европі". Ці студенти студіюють в каледжі на Бронксі, де мають навчитися, як американці керують виробництвом і виробничими відносинами. Студент із Західнього Берліну нарікає, що німецька столиця звідусіль оточена окупаційними військами і він не може навіть добре розігнатися на ровері, як наїжджає на росіян.

В АМЕРИЦІ

● **Представники** демократично-проґресивної партії Арґентини заявили, що ця партія залишить свою опозицію до уряду президента Перона, коли він дасть широку амнестію для цивільних і військових осіб і скасує воєнний стан, в якому перебувають арґентинські громадяни вже довший час.

● **Опозиція в канадійському** парляменті домагається, щоб уряд прем'єра Луїса Лорана змагав до більшої господарської незалежности від ЗДА, і не був господарським сателітом свого південного сусіда. Ця опозиція спричинена перепродукцією збіжжя в Канаді і неприхильним ставленням ЗДА до канадійського імпорту.

● **Д-р Артур С. Флемінґ**, директор Уряду Оборонної Мобілізації, заявив на зборах 700 президентів університетів і каледжів, що на випадок війни ЗДА відчуватимуть великий брак інженерів. Їх вже бракує тепер, казав Флемінґ, а тому треба заохочувати, щоб не тільки хлопці, але й дівчата студіювали різні роди інженерії.

● **Голова Міжнародної Спілки** Транспортових Робітників, Майк Дж. Квіл домагається підвишки платні для 44,000 нюйоркських траспортових робітників, що коштуватиме місту 50 мільйонів долярів річно. Підчас переслухування в цій справі суддя Волтер Гарт заявив Квілові, що він повинен припинити свою постійну погрозу, що працівники підземки і автобусів замість забороненого страйку сповільнять рух, бо такі заяви денервують публіку.

● **Нововибраний посадник** Ню Йорку Роберт Ваґнер створив нову посаду „міського адміністратора", який не буде вибираний партіями і зможе довше займати свій пост без огляду на часті виборчі зміни. Першим адміністратором Ню Йорку іменований д-р Лютер Г. Гулік.

ЗАКУПЛЕНО „СТАЙВЕЗАНТ КАСІНО" НА УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ У НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, Н. И. — Зачартероване Т-во „Український Народний Дім в Ню Йорку" підписало формальний акт купна будинку під Український Народний Дім у цій метрополії. Закуплено дотеперішнє „Стайвезант Касіно" на Другій Евеню під числом 140, між 8 і 9 вулицями. Це чотириповерховий будинок із фронтоном до 2-ої Евеню. У будинку є дві залі, одна на 800-900 осіб і друга, нарівні з вулицею, на 300-400 осіб. Крім цього є 14 кімнат, з них дві великі на 100-120 осіб і дві зайняті великими крамницями, які будуть звільнені теперішніми їх власниками. Лікар - дентист, який теж приміщується в цьому будинку, відмежований окремими сходами. Дирекція Т-ва „Український Народний Дім у Ню Йорку" перед закупном цього будинку оглянула дуже багато об'єктів. Вона спинилася на „Стайвезант Касіні" з уваги на три головні причини: 1) цей будинок, положений в центрі найбільшого скупчення українців, стоїть при одній з головних вулиць і має широкий фронтон до 2-ої Евеню, тому відповідає бодай частинно вимозі репрезентаційного характеру Українського Народного Дому в Ню Йорку, 2) у будинку є, як сказано, аж 14 кімнат, крім великих заль, і тому в ньому можна примістити численні українські культурні установи та організації, які до цього часу винаймають приміщення у чужих домах, і 3) цей будинок вдалося купити за розмірно низьку ціну, що відповідає фінансовим спроможностям Товариства. Дирекція Товариства „Український Народний Дім у Ню Йорку" виходила, крім того, з засновку, що не можна довше зволікати з цією пекучою для українців справою. Формальний акт купна списав з дотеперішніми власниками „Стайвезант Касіна" член Дирекції і правний дорадник Т-ва „Український Народний Дім" адвокат Стефан Ярема. В імені Дирекції Товариства підписали акт голова Товариства інж. Лепкалюк, скарбник П. Кучма, організаційний референт Баранецький і член Дирекції п. Дмитро Галичин, голова Українського Народного Союзу. УНСоюз погодився дати „морґедж" (гіпотечну позичку) на закуп Народного Дому в Ню Йорку. Однак фонди Т-ва і квота, що її дістанеться, як „морґедж", а саме — згідно з законом найвище 50% купної ціни — не покриють ще ціни купна. Дирекція Дому висловлює надію і впевненість, що українська громада Ню Йорка зрозуміє вагу довершеного купна і складе різницю, яка бракуватиме для оплати всієї ціни за Народний Дім.

Розпізнано й сфотографовано вірус дитячого паралічу

Кембрідж, Масс. — Д-р Венделл М. Стенлі, директор вірусової лябораторії при Каліфорнійському університеті, повідомив Крайову Академію Наук, що йому вдалося відокремити збудник дитячого паралічу (поліомієлітіс) і його сфотографувати. Фотографування переведено за допомогою електронового мікроскопа в лябораторії Берклі. Першу знімку віруса зробили д-ри Говард Л. Вахрах і Карлетон Е. Швердт. Це був вірус із центральної нервової системи зараженого дитячим паралічем щура; він подібний до кулі, що її діяметр становить одну мільйонову частину цалі. Цей осяг має велике значення в боротьбі з недугою дитячого паралічу.

Залізнича катастрофа в Филаделфії

Филаделфія. — Підміський ранній поїзд зійшов з рейок на мості коло 30 вулиці, внаслідок чого 33 особи поранено. 22 поранених пасажирів відвезено до шпиталю, а решті подано першу поміч на місці катастрофи. Перший вагон розломився надвоє. На щастя, в поїзді їхало мало пасажирів, бо це був День Перемир'я, і в перших двох найбільше ушкоджених вагонах було тільки 83 пасажири. Відносно мале число жертв треба завдячувати тій обставині, що поїзд тількищо виїздив із станції і йшов дуже повоці. Рятункова акція була утруднена тим, що катастрофа сталася на самому мості.

Президент і вся країна вшановують поляглих героїв

Вашинґтон. — Довгорічний вояк і теперішній президент ЗДА — Айзенгавер вшанував поляглих на полях боїв американських вояків і з приводу Дня Перемир'я склав перед Гробом Невідомого Вояка на Національному Цвинтарі в Арлінґтоні вінок із жовтих хризантем. Подібна урочистість відбувається вже 32 роки, для відзначення тої хвилі, коли 35 років тому підписано перемир'я між Німеччиною та Францією й її союзниками, між якими були й ЗДА. Коли президент із своїм почотом входив на цвинтар, 21 гармата почала віддавати почесні сальви. На цвинтарі президент не промовляв, але на пресовій конференції заявив, що День Перемир'я в 1918 році — це національне свято. Президент просив журналістів, щоб вони відзначали цей день у своїх статтях. Святкування Дня Перемир'я відбулося по всіх містах країни.

ПРЕЗИДЕНТ АЙЗЕНГАВЕР ВШАНОВУЄ ПАМ'ЯТЬ ПОЛЯГЛИХ

Під час традиційних святкувань Дня Перемир'я 11-го листопада, президент Айзенгавер (зліва) стоїть на „струнко", після покладення вінка з жовтих хризантем біля пам'ятника Невідомого Вояка на Національному Цвинтарі в Арлінґтоні. Відповідні святкування з цісї нагоди відбулись по всій країні.

АМЕРИКАНСЬКЕ „ЄС" І СОВЄТСЬКЕ „НЄТ" В СПРАВІ ПЕРЕВІРКИ КОМУНІСТИЧНИХ ЗЛОЧИНІВ В КОРЕЇ

Американський представник в Об'єднаних Націях, амбасадор Генрі Кебот Ладж (зліва) високо підносить руку, голосуючи за тим, щоб Генеральна Асамблея поставила на свій порядок нарад розгляд комуністичних варварств в Кореї, жертвою яких впало понад 30,000 альянтських полонених, в тому понад 6,000 американців. Тим часом совєтський представник Андрей Вишинський (зправа) виголошує промову, що розгляд тих злочинів може „пошкодити" мирові в Кореї.

ДИПЛОМАТИ І РОЗВІДКА ПОТВЕРДЖУЮТЬ НАЯВНІСТЬ ЗАВОРУШЕНЬ ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ

ПУБЛІЦИСТ ЗАКИДАЄ АМЕРИЦІ, ЩО ВОНА ПРОҐАВИЛА НАГОДУ ПІСЛЯ СМЕРТИ СТАЛІНА

Відомий публіцист і політичний коментатор Дрю Пірсон твердить, що американський амбасадор в Москві Чарлз Болен потверджує повідомлення розвідки про наявність повстанських рухів за залізною заслоною та нові внутрішні суперечності й боротьбу між самими володарями в Кремлі, включно з можливістю ліквідації другого партнера Маленкова з післясталінського тріюмвірату, — цим разом Молотова. Болен зі свого боку мав доораджувати урядові президента Айзенгавера скористати з нагоди і основно змінити американську політику супроти Москви. Американська розвідка потверджує клопоти і труднощі Кремлю „вдержати в лінії" сателітів та поневолені народи і робить з цього висновок, що Москва тепер не зважиться на війну, щонайменше так довго, доки не має намагазинованої відповідної кількости атомових бомб. Болен вважає, що тепер найкращий час зажадати від Москви відповідних політичних змін і що пізніше це може бути запізно. Пірсон від себе твердить, що після смерти Сталіна та вичищення Берії президент Айзенгавер та американський уряд мали найкращу нагоду добитись основних змін на Сході Европи, але вони цієї нагоди не використали. Згідно з твердженням Пірсона, в Совєтах можна було б легко викликати революцію, можна було б домагатися вільних виборів в сателітських країнах, до чого Москва була зобов'язалася своїми воєнними і післявоєнними договорами, але на все, що Америка в таких виїмково сприятливих для вільного світу обставинах спромоглася, це була висилка харчів до Східнього Берліну, а успіх тієї акції тільки потверджує, якого успіху можна було добитись рішучими заходами. Цього не зроблено. „Тим часом — твердить Пірсон — такі наявні неспокої за залізною заслоною не можуть продовжуватися безконечно, а щаслива нагода зі смертю Сталіна і чисткою Берії теж не повторюється кожного дня. Червоні продовжують турбувати нас в Кореї, в Індо-Китаї, на Далекому Сході, але ми малощо робимо, щоб потурбувати їх в тому місці, де вони найслабші — в поневолених ними країнах."

Моссадек називає себе мучеником і національним героєм

Теґеран. — У перших чотирьох днях розправи перед надзвичайним військовим судом за державну зраду, доконану збройним спротивом волі шаха, колишній прем'єр Ірану 73-літній Могаммед Моссадек говорив разом 14 годин. Останню свою промову він присвятив прославлюванню своєї власної боротьби з чужинецькими, а власне англійськими впливами в Ірані, і закликав майбутні іранські покоління йти його слідами. Він назвав себе національним героєм та мучеником і далі заперечував судові право судити його, бо він — мовляв — є леґальним прем'єром держави. Наприкінці своєї останньої промови Моссадек заявив, що це є все, що він хотів сказати, і що далі участи в розправі він не прийматиме, хібащо приведуть його насильно із скованими руками. Головний прокуратор генерал Азмудеґ заявив на вступі, що все сказане Моссадеком, було зайвою витратою часу, бо „навіть школярі" бачать нісенітниці в оборонних промовах Моссадека. Він назвав бувшого прем'єра демагогом та гіпокритом і висміяв його твердження, що він — все ще є прем'єром. Прокуратор звернув увагу на те, що коли Моссадек каже, що судити його має право тільки іранський парлямент і що шах діяв протизаконно, бо згідно з парляментарним іранським устроєм не мав права димісіонувати його, то Моссадек — мовляв — забув, що він сам звів парлямент нанівець і врешті розв'язав його за кілька годин перед тим, як шах звільнив його.

ОН СТАВЛЯТЬ НА ПОРЯДОК ДНЯ СПРАВУ КОМУНІСТИЧНИХ ЗЛОЧИНІВ У КОРЕЇ

Об'єднані Нації, Н. И. — Всупереч гострій опозиції совєтського бльоку, Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй вирішила майже одноголосно затвердити внесок ЇЇ Головної Комісії і поставити на свій денний порядок справу масових убивств: звірств, що їх допустилися китайські та північно-корейські комуністи в Кореї у відношенні до військ Об'єднаних Націй і Південної Кореї, як також цивільного населення. У формальному голосуванні 53 держави з 60, що належать до ОН, голосували „за", 5 комуністичних „проти", а Індія і Ґватемаля стримались від голосування. Такий вислід голосування був великою моральною і політичною виграю З'єдинених Держав, бо дехто передбачав, що стримається від голосування значно більше число держав. Делеґат Індії, Крішна Менон, склав заяву, що він стримується від голосування не тому, що схвалює воєнні злочини і звірства, а лише тому, що побоюється, що така дискусія в Об'єднаних Націях може пошкодити справі миру в Кореї. Через те, що на чолі Невтральної Комісії в Кореї стоїть представник Індії, — заявив він — йому, як індійцеві, не личить робити щонебудь, що могло б заторкувати майбутню мирову конференцію, бо там напевне ця справа і так опинилась би. Окремі заяви з поясненням, чому вони голосували за внеском, склали представники Сирії, Юґославії й Індонезії. Американський представник, амбасадор Кебот Ладж мол., який спочатку запропонував був поставити цю справу на порядок дня Генеральної Асамблеї і подав проголошений департаментом оборони писемний звіт про замордування в Кореї комуністами коло 30,000 осіб, в тому числі 6,113 американців, виставив 4 точки на піддержання своєї пропозиції: 1) звірств доконали війська, які переводили аґресію, 2) звірства були звернені проти військ Об'єднаних Націй і Південної Кореї, що боронилися перед аґресорами, 3) ті злочини брутально порушили принципи гуманности і пристойности і 4) озброєні війська все ще стоять в Кореї і тому заходи в справі остаточного миру в Кореї не можуть викликати враження, що дається згоду на звірства, доконані в минулому. Андрей Вишинський повторював свої колишні арґументи, а саме, що американські обвинувачення — це „фальшівництво фактів" і „яскрава брехня". Він погрожував, що розгляд американської скарги знівечить мирну злагоду в корейській справі, викличе ще гіршу „воєнну гістерію" і „перешкодить будь-якій редукції міжнародного напруження". Вишинський скаржився на „провокаційні" голоси американської преси в цій справі. Водночас Вишинський оскаржував теперішнього репрезентанта Об'єднаних Націй в підготовчій нараді у Панмунджомі, що він „робить всякі можливі труднощі" для скликання мирової корейської конференції, як також знову повторював давнє комуністичне твердження, що це Південна Корея перевела аґресію проти Північної Кореї. Вислід голосування доказав, що всі держави, крім комуністичних, які є членами ОН, зрозуміли як слід зміст і інтенцію „арґументів" Вишинського.

Філіппінський президент Квіріно визнав свою поразку

Маніля. — Ельпідіо Квіріно, який програв був в останніх виборах на президента Філіппін, але довго відмовлявся визнати свою поразку, склав офіційну заяву: „Воля народу повинна бути вшанована в ім'я національної єдности. Не маю нічого сказати, крім побажань добра для країни і мого наступника". Квіріно визнав, що вислід голосування є доказом, що нарід хоче зміни у правлінні. „Я найгарячіше молюся в цій годині за те, щоб зміна була на краще". Остаточний вислід голосування дав кандидатові націоналістично - демократичного бльоку, Рамононі Маґсайсай, 1,688,172 голоси проти 708,-398, відданих на Квіріна. Із 5½ мільйонів, що мали право голосувати, голосували поверх 4 мільйони. Новий президент є сином філіппінського хлібороба. Він студіював у високій школі мистецтва й інженерії. Маґсайсай був лідером філіппінських повстанців - партизанів, що воювали проти японців, які у другій світовій війні окупували Філіппіни, і відіграв велику ролю, допомагаючи ген. МекАртурові зробити успішний десант на Філіппінах.

Москва гнівається на діяльність слідчих американських комісій

Лондон. — Московське радіо з найгострішими словами виступило знову проти останніх доказів активности американської Конґресової Комісії досліджування неамериканський дій. Москва називає ревеляції про совєтського шпигуна Вайта „смішною комедією" і бере в „оборону" колишнього президента Трумана, називаючи „рекордом тупости й політичного цинізму" покликання Трумана перед названу комісію для зізнання у справі Вайта. Спікер московського радія М. Зорін сказав, що він „не здивується, якщо комісія для дослідження неамериканських дій покличе завтра сенатора Мек Карті і переслухуватиме його, вживаючи при тому метод третього ступня".

В СВІТІ

● **Англійський прем'єр** Винстон Черчил був гостем на обіді в американського амбасадора в Лондоні Вінтропа Альдріха. Між гістьми були також голова англійської опозиції колишній прем'єр Етлі і міністер закордонних справ Іден.

● **Папа Пій XII** у своїй літній резиденції Кастель Ґандольфо на спеціяльній авдієнції прийняв лідера республіканської більшости в американському конґресі, Джозефа Мартена.

● **Англійський наступник** престолу, князь Чарлз, в суботу матиме п'ять років. З тим днем він дістає першу вчительку. — Нею буде 31-літня міс Кетрін Піблес, колишня ґувернантка князя Михайла, сина княжни Кенту. Малий князь Чарлз вміє вже підписатися.

● **Віцепрезидент** Ришард Ніксон прибув із Формози на Корею. Перед приїздом із Формози він заявив, що заяву державного секретаря Доллеса про комуністичний Китай, треба розуміти так, що Америка не визнає комуністичного режиму в Китаї, аж поки він слухатиме Москви й триматися у своїй політиці комуністичних доктрин.

● **Автономічний уряд** Зарщини видалив з цієї области замешкалого в Заарбрюкені від 20 років німецького парляментарного посла Карля Вальца з його родиною, члена християнсько-демократичної партії канцлера Аденауера. Західня Німеччина запротестувала проти цього, при чому до протесту прилучилися і соціялісти.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ІЛЮЗІЇ І ДІЙСНІСТЬ

Ілюзії і дійсність — це дві складові частини людського життя. Коли дійсність стає надто утяжливою і твердою, люди створюють собі всілякі ілюзії, вважаючи, що „краще мати канарка на стрісі, ніж воробця в руці", і в той спосіб допомагають собі перетривати важкі часи та змагати до ліпшого.

Ілюзії і дійсність притаманні теж існуючим тепер політичним системам, демократичній і комуно-тоталітарній. В демократії переважає дійсність, часом тверда і брутальна, але дійсність. Найбільша ілюзія, яка характеризує теперішній демократичний світ, це наївні сподівання на можливість співіснування та співжиття між демократичним і комуністичним світами. Комуністична система побудована виключно на ілюзіях, якщо так можна назвати ту безприкладну забріханість, на якій большевизм побудований та якою існує, називаючи „раєм на землі" найгірше пекло, що його може собі тільки уявити людина.

Не позбавлена ілюзій і наша американсько-українська дійсність, хоч і не в розумінні тих накидуваних і вмовлюваних ворогом ілюзій, які характеризують дійсність українського народу на рідних землях. Наш загал любить ілюзії, і він собі їх створює, або змушує їх створювати. В цьому велика його слабість і це у великій мірі відриває нас від дійсности та паралізує нашу активність.

До таких вимаганих загалом наших ілюзій треба зарахувати в першу чергу ілюзію наших надто великих успіхів. Почуття обов'язку серед нашого громадянства не стоїть в жадному відношенні до його вимог. Даючи доляра на політичну акцію УКК, наш громадянин вимагає від нього мало що не хрестоносного походу на Кремль і наперед погрожує, що „не дасть" і того доляра, як його вимога не буде здійснена. Або, давши одного чи два доляри на харитативну акцію, такий жертводавець вимагає від ЗУАДК, щоб він одягнув, переселив, під кожним оглядом забезпечив та ще дав і на „дрібні видатки" кожному потребуючому залишенцеві.

Такі максимальні вимоги нашого загалу при рівночасних мінімальних зобов'язаннях з його боку, заставляють відповідальних керівників поодиноких ділянок нашого життя, якщо вже не скріплювати ті вимагані й потрібні нашому загалові ілюзії, то теж і не дбати про те, щоб їх розвівати та спростовувати.

Звичайно, це аж ніяк не значить, що ми взагалі не маємо успіхів в поодиноких акціях. Навпаки, ці успіхи є навіть великі, але не аж такі рішальні, як ми собі того бажали б, чи як того вимагає наш нахил та потреба ілюзій. Виступить на одній чи другій з наших імпрез якийсь авторитетний американський представник, втягнуть до Конгресового Протоколу одну або другу статтю чи промову на українські теми, згадають про Україну та українські змагання в якійсь публікації — все це бажав би наш загал вважати майже за історичні події. Інше діло, що цього легковажити не можна і все це є відповідною складовою частиною одного великого змагання за волю України, але й не можна обманювати себе ілюзіями, що це вже перерішує українську справу, чи американську політику в українській справі. Якщо б Конгресові Протоколи чи виступи поодиноких американців мали таке рішальне значення, то ані Польща, ані Литва, ані багато інших країн не корчилися б в комуно-московській неволі, бо тих протоколів і виступів в українських справах не було навіть малої частини з того, що було в справах Польщі чи Литви.

З цього ми повинні здавати собі справу не на те, щоб опускати руки і „спускатись на дно", але для того, щоб позбутись ілюзій та дивитись дійсності в вічі з тою свідомістю, що нам треба ще більше закасати рукава, треба ще більше взятись до роботи, треба без порівняння більше жертвувати, бо успіхи не приходять самі і не приходять легко. Їх треба здобувати впертою, наполегливою й довгою працею, треба здобувати максимальною жертвенністю і до цього нас повинні заохочувати в однаковій мірі, як успіхи, так і невдачі; успіхи — щоб добиватись ще більших, а невдачі — щоб їх направляти. Бо не ілюзії, а тільки повна свідомість твердої і тяжкої дійсности може запевнити нам кінцевий і рішальний успіх.

„ЕВРОПЕЇЗАЦІЯ" ЗАРЩИНИ

Маленька область Зарщини — це ніби далека нам проблема. Проте, мало котра на перший погляд географічно віддалена і мало у світі відома країна має таке величезне міжнародне значення і так тісно в'яжеться з усіми іншими великими сучасними проблемами, як Зарщина і „зарська справа".

Територія Зарщини має округло 900 квадратних миль з коло 800,000 населення. Положена між північно-східним рогом Франції і Західньою Німеччиною, притикає до французького вугільного басейну біля міста Льорейн і сама є центром середньоевропейського вугільного і сталевого промислу. В мирному часі Зарщина продукувала понад 12 мільйонів тонн вугілля річно, і ця її продукція, поруч із сталевим та залізним промислом творила центр господарської сили Німеччини. І тому, хоч Зарщина — це безумовно географічно, етнічно і культурно край німецький, Франція віддавна дивилась на неї заздрим, гнівним і пожадливим оком, бачучи — зрештою слушно — в цій невеликій німецькій провінції страшного суперника власного важкого промислу і господарську підставу для німецького імперіялізму. Тому вже після першої світової війни Зарщина була окупована французами і післяверсальська німецька дипломатія вперто боролася за цю країну. Заходи німецького уряду увінчалися тоді повним успіхом. 13 січня 1935 року (отже поверх 15 років після версальського договору!) дозволено перевести в Зарщині всенародній плебісцит над державною її приналежністю. Це був день тріюмфу німців і програ французів, бо 477,119 зарців висловились за приналежністю до Німеччини, а тільки 48.637 — за Францією.

Зарщина вернулась тоді до німецького материка. Та коли німецькі промислово-фінансові потентати фінансували рух Гітлера, допомогли йому прийти до влади і потім Зарщина стала в буквальному розумінні кузнею німецької зброї проти Франції — ця остання після другої світової війни вдруге окупувала її і досі не випустила з рук. Формально, теперішній стан Зарщини такий, що вона має автономію, відірвана політично й господарсько від Німеччини та спосна економічно з Францією. Зарщину включено у так званий пакт Шумана про европейську спільноту сталі і вугілля, куди належать 6 европейських держав, одначе вирішний голос не тільки в господарських, але й політичних справах мають там безумовно французи і франкофільські зарські автономісти, дармащо німці. Нині цих автономістів більше, як було перед другою світовою війною. Бо зарські німці безумовно вже втомлені: вісім разів в історії тої провінції вона переходила з рук до рук, від Франції до Німеччини і навпаки, а за кожним разом ця зміна коштувала країні та її мешканцям страшної руїни. Психологічно можна зрозуміти, що найбільші німецькі патріоти, замешкалі споконвіку в Зарщині, призадумуються над таким вирішенням долі тієї провінції і її мешканців, щоб не бути нараженими раз-у-раз на нове нещастя.

Тому теж у місцевих парляментарних виборах в дні 1 грудня 1950 року зарські німці здебільша не послухали заклику західньо-німецького уряду збойкотувати вибори, як нелеґально проголошені Францією. Вони взяли участь у виборах і піддержали місцевий-автономічний уряд та його франкофільську господарську політику. Проте уряд Західньої Німеччини не визнав цих виборів, маючи знаменитий арґумент, що від участи у виборах були виключені німецькі партії Зарщини, які проповідували об'єднання з Німеччиною. І тому всі німці стоять далі на становищі, що Зарщина — країна німецька, отже про її долю можна говорити тільки спільно з німцями, а не вирішувати її односторонніми постановами, разом лише з частиною місцевого населення. Франція, знаючи те неґативне становище Західньої Німеччини, узалежнила ратифікацію европейського пакту безпеки і пакту про европейську армію (включно з німецькими дивізіями) від попередньої мирної полагоди спору з Німеччиною про Зарщину. Ці переговори досі не давали позитивного висліду. Аж після останніх виборів у Західній Німеччині канцлер Аденауер висловився оптимістично про можливість догоди з Францією „на плятформі загальної ідеї европеїзації" Однак Аденауер зустрінувся з негайною опозицією у власному таборі і мусів запевнити своїх спільників із урядового парляментарного бльоку, що не зробить ніякого остаточного порозуміння з Францією без поради і згоди своїх партійців і партійних союзників. Тим часом між Аденауером і французьким високим комісаром Франсуа Понсе розпочалися переговори, Франція, щоб зискати атути в останній хвилині, мерщій ратифікувала низку умов із зарським автономним урядом, навіть скорше, як встигли зробити це у своєму парляменті самі зарці. Західня Німеччина негайно зареагувала на це, називаючи таку тактику французів „нечесною грою", проте вона не перерве вже розпочатих розмов.

Ці розмови безумовно ведуться на плятформі „европеїзації" Зарщини. Лихо в тому, що поняття „европеїзації" теж дуже простяжне, і у французів та німців — різне. Німці заявляють, що 1) коли Зарщина має бути дійсно зевропеїзована, отже, зберігаючи свою автономність, має бути підпорядкована Европейській Раді 6-ти держав, учасників вугільно-сталевої спільноти, то користати з зарського промислу мають щонайменше ті 6 держав, а не тільки Франція, 2) німці готові визнати „европеїзацію" Зарщини, але тільки, як тимчасову розв'язку, не зрікаючись принципу, що це є німецька територія, і обмежуючи европеїзаційний статут Зарщини до точно означеного часу, і 3) коли Зарщина має мати демократичний устрій і всі 6 держав вугільно-сталевої спільноти це держави демократичні, то не вільно заборонити в Зарщині ті політичні партії, що пропаґують об'єднання з німецьким материком.

Ясно, що всі ці вимоги не подобаються французам. Проте з відмовою Совєтів не тільки годитися у справі Німеччини з Заходом, але навіть говорити з Заходом за спільним столом на цю тему, — збільшився натиск на Францію збоку ЗДА і Англії. Сам французький міністер закордонних справ Бідо заявив недавно, що „все одно не можна вже зупинити озброєння Німеччини", отже, мовляв, ліпше мати німецьку армію в спільній европейській армії, як поза всякою контролею. Тому й французи не зможуть ставити у справі Зарщини такі перешкоди, які внеможливили б договорення і — посередньо — догоду у справі европейського пакту безпеки.

Отож можна сподіватися, що коли дійсно ця маленька країна буде зневтралізована і „зевропеїзована", то це принесе не тільки спокій, свободу рухів і добробут її мешканцям, але може і стане зразком для майбутніх подібних спроб у ширшому об'ємі. Злагода у справі Зарщини матиме благодатний вплив на замирення на відтинку Трієсту (Італія-Юґославія) і Палестини (Ізраїль-араби). Тому ця ніби маленька справа може стати фундаментом для порозуміння не тільки двох країн — Франції і Німеччини — а всього некомуністичного світу з вістрям проти Совєтів.

ПАРТИЗАНИ ЧИ МАНЕВРИ?

Не мало чорнила та друкарської фарби зужила західньо-німецька преса, застановляючись над останніми подіями в совєтській зоні Німеччини. Перші відомості казали, що біля м. Котбус, під кінець місяця жовтня, прийшло до кривавих сутичок між партизанами і східньо-німецькою поліцією. Опісля додано, що була це невеличка група чеських партизанів, які перейшли кордон і звели стрілянину зі східньо-німецькою поліцією, що хотіла їх арештувати. А в кінці наспіли відомості, що було це ні одне, ні друге, а тільки звичайні маневри поліції. (Так називається східньо-німецька армія.) Ці всі баламутні вісті належить записати на карб скріплення залізної заслони, зокрема від дня 17 червня ц. р., тобто від дня повстання проти комуністичного режиму. Але одному західньо-німецькому журналістові пощастило говорити з безпосереднім учасником згаданої події, що виявив їх дійсний перебіг та образ.

В половині місяця вересня ц. р., в околиці Каліш-Острово, зчинилася битва між польськими партизанами з одного боку, і польською міліцією та совєтськими частинами панцерної зброї з другого. Коло 4500 польських партизанів, в тому числі невеличке число чехів та німців, опинилися нараз в критичному положенні. При цьому відбулися криваві та втратні бої. Совєти ввели в ці бої важку зброю. По обох сторонах було 1000 вбитих.

Совєтським та польським військам вдалося оточити партизанів. Партизани повели спробу пролому, в якій їм тільки частинно пощастило. Групі силою 750 повстанців вдалося пробитися в західньому напрямі і біля Крошина, на бувшому польсько-німецькому кордоні відбитися від ворога. В дні 8 жовтня перейшла ця повстанська група Одру між Вартенберґом і Нойзальцем. Тут зустрілися партизани знову з ворогом, а саме з двома комуно-польськими сотнями, при чому в боях одну сотню розбито, а друга з великими втратами пішла врозтіч. Очевидець зазначав, що населення давало партизанам велику поміч.

Після цих боїв маршували партизани тільки ночами. У важких та драматичних обставинах, після того, як до них долучилося значне число німців, вдалося їм перейти Найсу, біля Нєпіч. Тут, заалярмовані перед цим, сконцентрувалися значні совєтсько-польські сили. Місце переходу через ріку лежало під важким вогнем совєтської артилерії. Партизани відстрілювалися чотирма ґранатометами. Населення Нєпіч поховалося по льохах. Після кривавого бою, партизани мали 250 вбитими та раненими. Совєти, як оцінювали партизани, спираючись на висказах місцевого населення, втратили 600-700 вбитими та раненими.

Після цього партизани, силою 400 вояків, зібралися в лісах, на північ від міста Котбус, де розтаборилися на відпочинок. Там запала постанова: 17 жовтня маршувати далі на захід, щоб добитися до Берліну. Цього самого дня дістала східньо-німецька поліція наказ вислати сильні відділи на підмогу совєтським частинам в околиці Котбусу. Рівночасно почав ворог оточувати партизанську групу, розташовану в лісах. 19-го жовтня совєтські та східньо-німецькі війська довершили оточення, яке простягалося такими місцевостями: Феров, Бієлн, Ліберозе, Стаков, Древіц і Пейц. 20-го жовтня перейшли партизани в наступ, щоб вирватися з ворожого перстеня. Але цей наступ скінчився для партизанів кривавою катастрофою. Лише сімом партизанам пощастило пробитися. З цього числа чотири попали в руки східньо-німецької поліції і совєтське НКВД негайно їх розстріляло. Три дісталися у вільний світ і один з них подав ці інформації німецькому журналістові.

Н.

Роман Голіят

ПРАЦЯ ДЛЯ ІНТЕЛЕКТУАЛІСТІВ

Нещодавно на сторінках „Свободи" була вміщена стаття д-ра Галамая, в якій він висловив свої міркування щодо можливостей праці за фахом для інтелектуальних працівників. Вважаючи, що на терені ЗДА для українських правників широке поле для праці, автор статті назвав ряд адміністративних інституцій, що в них „могли б" працювати „колишні" правники.

Щоб стати другорядним адміністративним урядовцем, не потрібно університетської освіти. Треба тільки перейти відповідний фаховий перевишкіл, добре володіти англійською мовою і (в деяких місцях) мати другі папери, тобто бути громадянином ЗДА.

Щоб нострифікувати право, треба знову перестудіювати його від самих основ. Отже, хто має на меті продовжувати на терені ЗДА правничі студії, хвала йому за це. Але кожний, ще перед тим, як взятися за це похвальне діло, мусить добре матеріяльно забезпечитися, бо тут не діє ні КоДУС, ні інші допомогові інституції. Правда, існують різні заочні курси, включно з правничими (оплата яких мінімальна), але це не є те саме, що авдиторне університетське навчання.

Щоб краще матеріяльно й морально забезпечитися і в найближчому часі працювати за новим „фахом", варто навчитися на кресляра. Хоч це дещо відходить від гуманітарних наук, але „клінування" чи фабрична праця — зовсім відбігає всяких наук. Проте, майже вся наша інтеліґенція, включно з колишніми університетськими професорами, докторами та адвокатами, працює не за своїм фахом.

Чому саме до креслення ми повинні прикладати велику увагу? Із 158 мільйонів мешканців ЗДА, на сьогодні затруднено 62,234,000, з чого 37,316,000 не в аґрарній індустрії. В 1952 р. було запотребування на 100 тисяч інженерів, а з цього числа працювало лише 60,000. Якщо є таке велике запотребування інженерів, то не важко підрахувати, скільки може працювати креслярів, беручи до уваги, що 12-18 самостійних креслярів прикріплюють до одного головного інженера.

Що таке креслення? Технічне креслення — це побічне заняття інженерського фаху. Технічний кресляр — сталий помічник інженера. Що більше, він навіть може виконувати працю інженера, якщо набуде досвіду і фахового знання на протязі певного часу в процесі практичної праці. Технічне креслення дуже розвинулося за останніх двадцять років, коли модерна техніка почала щораз більше опановувати світ. Якщо ще кількадесят років тому всю технічно-конструкційну роботу виконував тільки інженер, то сьогодні більшу частину цієї роботи перебрав на себе кресляр. Тепер навіть важко собі уявити, щоб якесь конструкційне підприємство не мало величезного штабу власних креслярів.

Не зважаючи на всякі „душевні" перешкоди, щоб в найближчому часі стати повновартісним і добре платним бюровим працівником (не за своїм попереднім „фахом", бо попередніх знань ніхто у нікого не забере), найдоцільніше перевишколитися на кресляра. Ця ділянка технічного знання з кожним днем потребує нових працівників, бо розвиток індустрії, пов'язаної з креслярством, запевнює всім кращі вигляди на майбутнє. Це насамперед стосується ЗДА, які були й далі залишаються передовою індустріяльною країною світу.

Вже не перший раз читаємо на сторінках „Свободи" про креслярські курси та муравлину роботу інж. д-ра К. Церкевича, що перший взявся до конструктивної праці на терені нового місця поселення нашої еміґрації. Вже десятки людей, що раніше працювали фізично, подекуди й досить тяжко, стали інтелектуальними працівниками лише завдяки інж. Церкевичеві. Якщо хтось робить собі закиди, що, мовляв, не може вчитися креслення, бо воно не йде впарі з його попереднім фахом, то нехай усвідомить собі, чи праця, що її він виконує тепер, йде по лінії його попереднього знання. Чи „клінування" — це побічний фах наших професорів чи інших інтелектуальних працівників? Опинившись на терені ЗДА, вони стали перед доконаним фактом і мусіли братися за всяку працю, бо їх вік, незнання англійської мови та тутешні життєві обставини примусили до цього. Але це ще не значить, що з такої ситуації немає виходу.

Технічне креслення може студіювати кожна особа, що має середню освіту.

Успішне опанування технічного креслення не залежить від вроджених здібностей (чого, наприклад, вимагає музика), або спеціяльного знання математики, як дехто думає і з тої причини не береться до вивчання цього предмету. Знання англійської мови також не є вирішальним ні для навчання, ні для праці в підприємстві, як це є, наприклад в усіх інших професіях — права, педагогіки, бухгальтерії та бюрової праці. Хоч багато креслярів-українців не володіють англійською мовою, вони все ж таки працюють в різних ділянках американської промисловости.

Микола Понеділок

„АМЕРИКАНСЬКИЙ" ШПИГУН

Новина. Та ще й яка!

Секлета дременула на другу вулицю, до гурту жінок. Задихалась.

— Послухайте, моя сусідка спіймала в городі шпигуна!

— Ота баба? Бре?..

— Сама ти бре... Я правду кажу. Спіймала, кажу вам, шпигуна. Тільки що через тин мені оповідала.

Миттю жіночий гурт розсипався. Ніби й не було його. Кожний біг на свій кут оповідати оказію.

Секлета майнула до сільради.

* *
*

За півгодини баба, що спіймала шпигуна, переступила поріг живодряпівської сільради. За столом її чекали голова Хортицький і секретар Щуренко.

— Зараз я буду допитувати, — каже Хортицький секретарю, — а ти все записуй. Бо це піде до газети. Телефоном піде.

— Розумію.

Хортицький спершу погіпнозував бабу очима — і почав:

— Ваше прізвище, бабусю?

— Онисія Боголюб.

Щуренко скривився, обличчя його зморщилось, мов печене яблуко.

— Онисія Боголюб?! Не можу я, товаришу голово, до газети давати таке прізвище. Ну як я передам: „Як Онисія Боголюб ловила шпигуна". Не можна. Занадто вже буржуазне ім'я.

— Треба змінити, — погодився голова.

— Онисію змінимо на Нюру, а Боголюб на Пролетарку. Нюра Пролетарка.

— Чудово, — схвалює голова. — Отож, товаришко Нюро Пролетарко, чи пак, Онисіє Боголюб, коли народилися?

— Якраз на Різдво.

— Е-е-е, ви мене не зрозуміли. В якому році?

— Року не пам'ятаю. Знаю, що ще перед совєтською владою народилася. Ще перед революцією.

— Е-е, не те, бабуню, може знаєте, скільки вам років?

— Певно, знаю. 70 минуло. Саме в той день минуло, як Сталін помер... Ні, брешу, як його п'явками лікували...

Хортицький кашлем перервав бабину розповідь.

— Я вас не про п'явки питаю, а про роки.

— Вибачайте, я думала, що ви маєте охоту й про п'явок почути.

Голова зиркнув на секретаря. Той розвів руками.

— Чи є родичі закордоном, бабусю?

— Га?

— Закордоном родичі є?

— За яким кордоном, голубе?

— Ну, як вам сказати, бабусю... Чи є хто у вас з родичів поза нашою рідною землею, поза нашим кордоном?

— О, певно, є. Чоловік мій вже десять років на сибірському кордоні. Проштрафився, бідака, раз сп'яна совєтську владу поганим словом назвав.

— Не те, товаришко бабусю. Питаю, чи є хто за іншим кордоном, наприклад, в Америці чи Каліфорнії?

— О, голубе, нікому не пощастило туди добратися. Покарав нас Господь і всіх лишив тут віку доживати.

Голова вже зопрів. Рукавом витер чоло.

— Бабуню, чи ви вивчали коли історію комуністичної партії, історію Ве-Ка-Пе-Бе?

— Що, синку? Ве-Ка-Пе-Бе?? Це ви думаєте про абетку — А, Бе, Ве, Ге, Де.

— Ні, бабуню, про Ве-Ка-Пе-Бе!

— Вибачайте, синку, але погано знаєте абетку А, Бе, Ве, Ге, Де. Ще за царя вчила.

Голова вже скинув піджак. Секретаря душила спрага. Він раз-по-раз сьорбав воду з чашки.

— Тепер, товаришко бабо, будьте уважні. Покляніться, що ви будете зараз оповідати лише правду.

— Га? Що ви просите, голубе?

— Покляніться, бабусю.

— Во ім'я Отца і Сина і Святого Духа. Амінь. Отче Наш, що єси на небесі...

— Бабусю, що ви робите?

— Молюся, голубе. Ви ж просите — помоліться.

Голова сільради розстебнув ковнірець.

— Я кажу, бабо, покляніться!

— Можу й поклястися. Сам Бог свідок, що буду казати правду.

— Бабуню, совєтська влада не признає Бога за свідка. Можете ви інакше поклястися?

— Можу. Тричі перехрищуся.

— Не підходить нам і ця присяга. Ще інакше як можете?

— Поцілую святий хрест, що казатиму правду.

І вийняла з-під сорочки хрест, і поцілувала.

Голова і секретар зітхнули.

— Ну, добре, бабусю. Розкажіть, як ви шпигуна зловили?

— Зловила, голубе. Вечером я виходжу подихати Божим повітрям...

— Про Боже повітря я вас не питаю!

— А я це собі кажу. Ви не слухайте, якщо вам не цікаво. Виходжу я, бачу гілля розсувається... Показується біла головешка... Бачу, „Шпигун" мандрує... Та як заіржить...

— Заіржить?!

— А так. А з поля аж три гицлі йому відповідають.

— Так, так. Чекайте хвилинку, бабо. Щуренко, бери телефон і передавай все до редакції районової газети. Передавай — „Іноземний шпигун забрався в город до колгоспниці Нюри Пролетарки і подав своїм товаришам умовлений таємний знак, а саме — заіржав. Ті йому відповіли".

Продовжуйте, бабусю.

— Отож заіржав „Шпигун" і прожогом до капусти... Потрощив дві головки...

— Так, так, бабусю. Зупиніться. Передавай, Щуренко: „Шпигун був голодний, мов вовк. Згриз дві головки капусти". А скажіть, бабусю, як шпигун гриз капусту, не бачили ви аеропляпів, чи по-нашому літаків над хатою.

— Літаків не бачила, а хрущі літали.

— Хай буде по-вашому хрущі. То кажеш, літали?

— Аякже! Там над тополею години дві такі три гарні жуки кружляли... Великі...

— Так, так, бабусю. Передай, Щуренко: „Тоді як шпигун був на городі, три тяжкі бомбардувальники кружляли над хатою Нюри Пролетарки". Цікаво, цікаво, бабусю. А не бачили ви у шпигуна бомб чи іншого знаряддя?

— Яких бомб, голубе, як їх розпізнавати?

— Такі круглі, залізні.

— О, круглі, залізні... Аякже, підкований був.

— Он як! Щуренко кажи: „Шпигун був підкований, тобто озброєний бомбами, радіостанціями і невеликим танком".

— Передаю!

— Слухаю вас далі, бабусю.

— Далі нема чого слухати. Я підійшла до „Шпигуна", він спочатку як вдарить ногами... Я відскочила...

— Он як! Щуренко передавай: „Між Нюрою Пролетаркою і шпигуном зав'язався нерівний кровопролитний бій. Озброєний до зубів шпигун кинувся на 70-літню товаришку і поштовхом в живіт пошкодив їй п'ятеро ребер. Товаришка Нюра повалилась на землю, корчилась від болю. Але свідомість, що вона щаслива жителька Совєтського Союзу, дала їй силу і витримку. Вона, тамуючи біль, підвелася і продовжувала боротьбу з шпигуном".

Кажіть далі, бабо.

— Далі нема чого казати. Спочатку „Шпигун" ногами вдарив, а потім присмирнів. Я його взяла на вірьовку і привела до хліва. І прив'язала...

— Увага, Щуренко! Передавай: „Обливаючись кров'ю, Нюра Пролетарка закинула вірьовку на шию шпигунові. Опісля зв'язала йому ноги й руки, також забрала бомби та радіостанцію. Зв'язаного приволочила до хліва і, як худобу, припнула до ясел. Іноземного шпигуна жде сувора кара совєтського правосуддя". Передав?

— Передав.

— Так, так. Кажіть далі бабусю.

— Це вже й кінець. Там і стоїть в хліві. Чекаю, що прийде конюх з колгоспу і забере його.

— Не конюх його забере, бабусю, а міліція. Я зараз викликаю міліцію.

— А навіщо міліції здалася коняка?

— Яка коняка?

— Яка? Ніби то й не знаєте — колгоспна коняка „Шпигуном" називається. Гніда, з білою головою, ще підстрижений хвіст. Хай колгосп мені шкоду відплатить... Дві головки капусти...

— Мовчіть!

Голова блимнув на Щуренка.

— Секретарю, ти все передав до газети?

— Все.

— Геть з-перед моїх очей!

І ще лютіще блимнув на бабу Онисію.

— І ти, стара карго, іди від від мене! Лишіть мене одного!

— Лишіть... А хто мені за дві головки капусти заплатить. Капуста була така завбільшки, як ваша голова, товаришу голово.

— Геть!

* *
*

Ранком московське радіо передало новинку про те, як совєтська патріотка Нюра Пролетарка затримала на Україні американського шпигуна. В той же час баба Онисія вдома, на своєму клаптикові городу, вирівнювала лопатою конячі сліди. Вирівнювала і лаялася...

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою)

„ТАК ТОРГУЮТЬ У КАДІЇВЦІ"

А. Алтухов нарікає в „Радянській Україні, що міськкомпартії і виконком міської ради в Кадіївці „не приділяють належної уваги справі поліпшення торгівлі" в цьому місті.

„На ринку Кадіївки нерідко можна побачити таку картину. Підійшла колгоспна автомашина з зерном. Біля неї виростає черга з місцевих жителів. Але з'являється двоє-троє людей, вони закупають всю продукцію, машина їде, а на її місці вишиковується ряд мішків з тим самим зерном, яке продається вже по спекулятивних цінах. Те саме з капустою, картоплею та з іншими овочами колгоспного виробництва, які споживач купує з рук перекупників".

А комуністи хваляться, що вони знищили всяких „перекупників-павуків", а в дійсності оті посередники - спекулянти в білий день торгують перед носом усяких міськкомів і виконкомів.

„ДУЖЕ ПОГАНО ПОСТАВЛЕНА ТОРГІВЛЯ В ЗОЛОТНИКІВСЬКОМУ РАЙОНІ"

Г. Перетятко і Д. Ратушний пишуть про торгівлю в Золотниківському районі Тернопільської области і невдоволені з того, що ця торгівля „дуже погано поставлена" і що її „керівники безпорадні", хоч у магазинах „часто немає товарів першої потреби".

„Взяти хоча б село Вишнівчик. Тут живе багато колгоспників артілі імени Леніна, працівників МТС, спиртозаводу, середньої школи. Але для того, щоб купити мила, гасу, цигарок, посуду, взуття, гудзиків та інших речей, жителі села повинні їхати за 20—30 кілометрів в міста Бучач або Тернопіль. Немає тут у продажу і товарів, потрібних для колгоспів: цвяхів, фарб, ламп тощо. На законні претензії пайовиків голова місцевого споживчого товариства тов. Хомин завжди відповідає:

— Нічого не можу зробити, бо цих товарів немає і на базі райспоживспілки.

З значними перебоями в магазинах райспоживспілки бувають і продукти харчування".

Автори допису в „Радянській Україні" домагаються, щоб керівники Тернопільської облспоживспілки поліпшили торгівлю в цьому районі. Але як поліпшувати, коли і бази не мають товщів. З порожнього не можна налити. Вже 30 років совєтська пропаганда говорить про поліпшення, якого й досі не видко.

„КОЛИ БУДЕ В ОДЕСІ БУДИНОК УЧИТЕЛЯ?"

„В Одесі налічується понад сто масових загальноосвітніх шкіл, де працює близько 3,000 вчителів. Безперечно, вчителі шкіл міста, як і інші спеціялісти, мають потребу час від часу збиратися на обміну досвідом, розв'язання питань, значення яких виходить за межі кожної окремо взятої школи, тощо.

Але, як це дивно, в Одесі, великому культурному центрі, вчителі позбавлені такої можливости і збираються вони разом лише двічі на рік — під час районних серпневих та січневих нарад. Справа в тому, що в місті немає ні районних, ні міського методичних кабінетів, де вчителі різних шкіл могли б ділитися досвідом своєї роботи, немає тут і Будинку вчителя, який був би центром ідейного й культурного життя вчителів. Є в Одесі клюби й будинки культури працівників різних професій, а от про вчителів чомусь тут забули".

Цей допис написав до „Радянської України" учитель 57 школи в Одесі Г. Нетудихата. Брак „методичного кабінету" в такому великому місті, як Одеса — це найкраще свідоцтво, як комуністи працюють для поліпшення учительської праці в школі. Про це вони багато говорять, але малощо роблять.

„ВЖЕ РІК СПОРУДЖУЮТЬ КОЛГОСПНИЙ СТАВОК, А РОБОТАМ КІНЦЯ-КРАЮ НЕ ВИДНО"

Голова колгоспу Д. Височин в Харківській області повідомляє „Радянську Україну", як споруджують колгоспний ставок у Балаклійському районі.

„Правління нашої артілі уклало торік договір з лозівською конторою „Радгоспмеліоводбуд" на спорудження колгоспного ставка. Більше 113 тис. крб. вже витрачено на будівництво, а роботам кінця-краю не видно.

Несумлінне ставлення підрядчика до виконання договірних зобов'язань вже привело до того, що колгосп зазнав минулої весни чималих збитків: повінь прорвала греблю.

На неодноразові вимоги прискорити закінчення робіт начальник контори тов. Бондаренко відповідає обіцянками. Тимчасом найкращі строки для будівництва минають. Не можна допустити, щоб недбалі будівельники і цього року зірвали закінчення спорудження ставка".

„Несумлінне ставлення підрядчика" і „недбалі будівельники" — це наслідки комуністичної господарки, що вже понад 30 років нищить і руйнує Україну.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Сейнт Пол, Мінн.

Старання про школу.

Дуже часто читаємо в українських часописах про українську школу й добре, що залежить людям, щоб українська дітвора вчилася в рідній школі. Дуже добре зробив УКК, що взяв на себе обов'язок піклуватись Рідною Школою і створив Шкільну Раду. В Сейнт Пол теж уже почався третій рік існування української школи. Правда, в нас немає ще так багато українців і школа має труднощі з боку фінансового, бо немає так багато батьків шкільних дітей, щоб могти самим вдержати школу. Два роки тому на одних зборах була внесена пропозиція, щоб створити кружок приятелів української школи, щоб вони своїми добровільними пожертвами підтримували її.

Це зроблено на зборах, що відбулися 6 листопада ц. р. в залі Інтернаціонального Інституту. Керівник української школи п. К. Курилко оповів тростам школи, скільки є дітей, скільки є учительського персоналу, про речі, які необхідні для школи, як мапа України, малюнки, книжки дітям і т. п. Так заіснував Кружок Приятелів Української Школи із завданням допомагати в праці Батьківському Комітетові та піддержувати його добровільними пожертвами. До цеї пори зголосилося лише три учительки, хоч в Сейнт Пол нараховується понад два десятки учительського персоналу.

На зборах згадано теж про доріст, з якого тільки одиниці інтересуються українським життям. Треба щось зарадити, щоб цю молодь зацікавити українськими справами, треба зорганізувати курси українознавства.

Кому залежить на цьому, щоб наша молодь не втопилась в цьому бурхливому морі, повинен приєднуватись до цих важливих і корисних почнинів.

На зборах була дискусія, в якій забирали голос не лише батьки, але й учительки. Батьки висловлювали побажання, щоб в українській школі більше уваги звертали на поведінку дітей, щоб вщіплювали в них пошану до старших.

Одна з учительок звернула увагу, щоб батьки старались до своїх дітей хоч дома говорити по-українськи. Це дуже прикро, що діти приходять на науку українську й поміж собою говорять по-англійськи.

Батьківський Комітет очолює п. Турчманович. Якщо наше громадянство піде йому назустріч і підтримає його матеріяльно і морально, то є надія, що українська школа в Сейнт Пол буде добре функціонувати.

К. Качмарова.

Лудлов, Масс.

В новому сезоні.

Літній сезон нашої громади закінчився пікніком і впродовж цього часу фонд будови нашої церкви зріс на три тисячі долярів. Куплена площа під будову нової церкви та зібраних вже кільканадцять тисяч долярів — це запорука, що в найближчих роках наша громада втішатиметься новою українською церквою. З хвилиною, коли настали холодні, осінні дні, ми знову перенесли культурно-громадське життя з лона природи до замкнених стін нашого будинку.

Випрацьовану відділом У. К. К., програму, а саме влаштування національних свят, розрівкових імпрез і рефератів на різноманітні теми, стараємося поволі здійснювати. Листопадові роковини 1700-ліття Львова та коронації короля Данила відсвятковано урочистими сходинами, на яких д-р В. Оренчук виголосив відповідний реферат, інж. І. Стерпак з'ясував листопадові дні, а місцевий парох о. Д. Кульматицький перевів паралелю історичних подій з найновішими в аспекті національно - визвольних ідей. Предсідник місцевого відділу УКК М. Федорів зупинився на найновіших подіях, в яскравих барвах представив дії УПА та крізь сльози в очах кликав, — не деклямуйте про любов до України, а жертвуйте, допомагайте... — Треба зазначити, що це один з тих наших старих імігрантів, який стягнув до Америки 27 родин скитальців і ціле своє життя присвятив громадській справі. Йому треба завдячувати оснування трьох відділів У. Н. С. З добровільних датків зібрано $35 і відіслано до централі УКК.

Референт допомоги інж. І. Стерпак зорганізував 16 пачок і 40 дол. для хворих на туберкульозу в Німеччині. У зв'язку з допомоговою акцією ЗУАДК і Католицького Комітету в справі стягнення скитальців з Німеччини, місцевий парох перебрав ініціятиву і при допомозі збірщиків зібрав на ту ціль $220. Ждемо лишень на додержання обіцянки о. Кульматицького, який зобов'язався дати одну величаву під оглядом матеріяльним імпрезу на цілі УКК. Останні його пікніки доказали, що він, як схоче, то і зробить. В нашій роботі багато зусиль докладають члени відділу УНС зі Спрінгфілду, нові іміґранти з-над Дніпра, і в кожній нашій акції беруть участь. Треба відмітити, що один з них, проф. П. Драйд, відкрив власну студію сольоспіву в модерній домі і сподіємося, що він вкоротці перестане „клінувати".

З приходом осінніх днів життя нашої громади набирає нових форм і вносить свіжого духа.

Петро Пилипів.

ФРАНЦІЯ ВШАНОВУЄ ПАМ'ЯТЬ ПАТРОНА КАРТОПЛІ

З приводу 150-роковин з дня смерти Антуана Парментіє, який перший у Франції почав садити картоплі, вмурували в Будинку Чести Інвалідів пропам'ятну таблицю в його честь. Коли він перший у Франції почав садити картоплі в своєму городі в місцевості Нюїль під Парижем, то проти нього був не тільки уряд, й вся французька публічна опінія. Тепер його величають, бо картопля стала в Франції головною стравою, і дуже часто люблять французи проголошувати такі тости: — Нехай живе Франція і на французький спосіб смажена картопля! Проф. Леон Біне з Французької Медичної Академії повідомив, що вирощують нову породу картоплі, яка буде схрещенням помідора й картоплі. Ця нова картопля буде рости на бадиллі, подібно як помідори, а не під землею.

ДРУКУЄТЬСЯ ДРУГИЙ ТОМ „ОСТУ" САМЧУКА

Довідуємося, що другий том Самчукового роману „Ост" має вийти друком ще перед Різдвяними святами. Автор думає надрукувати перший том своїх спогадів. Підготовляються до друку англійські й еспанські переклади творів Уласа Самчука.

ПАМ'ЯТІ БОГДАНА ПЮРКА

(4 липня 1906, Немирів, Зах. Україна — 23 жовтня 1953, Дітройт)

Коли стоїмо над домовиною людини, яку знали від її наймолодших, дитячих літ, і коли, крім цього, ця людина — близький свояк, спогади роями виникають з тіней давноминулих, давно забутих десятків літ. Коли ж мені прийшлося бачити востаннє Богдана Пюрка, вже неживого, серед спогадів виринула низка епізодів, тим ближчих і рідніших, що вони торкалися і Покійного і мене самого.

Спогади... Серпень 1914-го року у Львові. Тисячі австрійських вояків і хмари цивільного населення, що втікають з містечок перед наступом російської армії. Між тими втікачами — родина Пюрків. З ними малий синок, ще тоді учень народної школи — Богдан, чи, як його звали все життя батьки й кревні, „Нунек"... Вони залишилися у Львові й кілька наступних літ ми жили рядом на тому ж поверсі, через стіну. Незабаром Богдан почав брати перші лекції фортепіяна — в мене, небагато старшого, але вже тоді дещо заавансованого учня Консерваторії. Мій перший учень! Пригадую, як декілька років пізніше, перед виїздом до Берліну на дальші студії, я запровадив до Василя Барвінського й „передав" йому в науку двох зовсім молодих хлопаків, в яких таланти я вбачав: Богдана Пюрка і його шкільного товариша та приятеля, Романа Савицького. І знову минули роки й батьки Богдана не могли рішитися: чи дозволити Богданові вибрати музику своєю професією, як він цього хотів, і чи послати його на дальшу музичну науку до Праги, як це радив Василь Барвінський? Можливо, що саме мої палкі арґументи по лінії бажань Богдана Пюрка переконали його батьків і заважили таким чином на його дальшій долі.

В 1930 році, у Києві, де я тоді був диригентом Державної Опери, лист від Богдана Пюрка, з Праги: „...Власне кінчаю Консерваторію. Порадь, що далі робити . . . ?!" Показав я цього листа директорові Опери, Христовому, розповів про мого племінника, захвалював — і негайно пішов до Праги офіційний лист з запрошенням і контрактом на посаду корепетитора — чи, як кажуть на Наддніпрянщині, концертмайстра опери. На початку нового сезону, восени, він вже поїхав туди, з-закордону, разом зі мною — гордий і щасливий. Перша посада — та ще й в найкращому тоді оперовому театрі України!

. . . В 1932 році, коли відносини на підсовєтській Україні ставали чимраз нестерпніші навіть для тих, яких, як мене, чи Богдана Пюрка, до того часу хоронив там пашпорт чужоземного громадянина, я рішив, виїхавши, як звичайно, до Галичини на свої ферії, більше до Києва не вертатись. Коли я про це сказав Богданові, він був у розпуці: абстрагуючи від політичних відносин, він був свідомий того, як неймовірно важко буде йому втриматися серед інтриґ оперового театру, коли почуватиметься осамітнений після виїзду мого і „тети Мані" — моєї дружини, Марії Сокіл, тоді примадонни Київської опери. Виринуло питання: Що ж йому дальше робити?! Але несподівано трапився вихід з цього положення: прийнявши директуру Музичного Інституту ім. Лисенка в Дрогобичі, я негайно заанґажував туди Богдана Пюрка на вчителя фортепіяна й мого заступника; а коли три місяці пізніше покликали мене на диригента Міської Опери у Львові й від дрогобицької посади я змушений був відмовитися, Богдан Пюрко обняв її після мене й залишився на ній аж до початку другої світової війни. Там він і познайомився з своєю майбутньою дружиною, й там вперше почав працювати в ділянці хорової диригентури, ставши на чолі Дрогобицького „Бояна", який з часом під його керівництвом, став найкращим українським мішаним хором в Західній Україні.

Богдан Пюрко не був ані композитором, ані віртуозом-солістом — і мабуть власне тому до одних і других ставився з однаковою доброзичливістю й, що важніше, з однаковою об'єктивністю. Мрією його життя, вершком його амбіцій було — стати диригентом; особливо від часу своєї короткої праці в Київській Опері, де вперше він запізнався з світом оперового театру, великої оркестри, знаменитих співаків, хорів тощо. Та в умовах нашого західньо-українського життя цю мрію й ці амбіції не було можливости здійснити; треба було задовольнитися „ерзацом", у формі диригування хором. На дрогобицькому хорі Богдан Пюрко й „набив собі руку", кажучи професіонально-оркестровим жарґоном. І коли опинявся на еміґрації в Німеччині й, завдяки свому організаторському таланові й ініціятиві, створив там Український Оперовий Ансамбль, тоді нарешті вперше зміг диригувати справжньою оперою, зі справжньою, професійною оркестрою й справжніми професійними оперовими співаками.

Та остаточна мрія Богдана Пюрка: стати на чолі великої симфонічної оркестри, здійснилася щойно цього року — на жаль, останнього в Його житті — коли своєю послідовною впертістю він переконав українські громадські кола в Дітройті, що треба влаштувати концерт симфонічної української музики і цим концертом сам диригував на чолі Дітройтської Симфонічної Оркестри. Скільки труду, праці й безсонних ночей він вложив у цей концерт, сам переписуючи всі оркестрові партії, безнастанно бігаючи з одного засідання на друге й від одного чільного громадянина до другого, щоб тільки перевести ідею цього концерту до кінця, щоб тільки його здійснити — про це знають тільки його найближчі.

Та характеризуючи Богдана Пюрка як музику, на першому місці треба підкреслити його ентузіязм для музики взагалі, а для української сучасної музики зокрема, його запал, з яким він цією нашою новою музикою захоплювався, і з яким він старався її пропаґувати. З якою настирливістю він старався знайомитися з усіми новими творами української музики, як жадібно їх переглядав! Відвідавши мене літом минулого року — вперше в Америці і, як доля рішила, востаннє — він ночами майже не спав, все переглядаючи й переграваючи нові, незнайомі йому твори, які у мене знайшов. Ця „пасія", з якою він слідкував за всім, що є нового в нашій музиці, не покидала його до останніх днів: дарма, що життя його гасло його дружина мусіла спровадити на його прохання з Ню Йорку, за поважну суму грошей, цілу пачку нових творів українських підсовєтських композиторів, про які Богдан Пюрко довідався, що вони знаходяться в якійсь книгарні.

Будучи всеціло відданим сучасній українській музиці й її розвиткові, від самих початків своєї професійної діяльности, Богдан Пюрко мав вповні правильний, здоровий, критичний підхід до нашої музичної минувшини, який він згодом поглиблював.

Коли Богдан Пюрко захворів пів року тому недугою, на яку лікарська наука ще не знає ліків, він був повний енерґії й плянів на майбутнє, які в основному зводилися до одного: знову зорганізувати концерт симфонічної української музики в Дітройті, а може й ще де. Не помогли ані старання лікарів, ані геройська, надлюдська боротьба його дружини за життя мужа й батька двох малих дітей — і скінчилося життя цієї молодої, талановитої людини, відданої українській музиці, як мало хто інший.

Антін Рудницький

Книжка й часопис — найнеобхідніші речі в домі культурної родини.

Спорт

УСК НЮ ЙОРК ПОЧИНАЄ ЗАЛИШАТИ ПОЗАДУ ІНШИХ КАНДИДАТІВ

МАЛЬТА ЮНАЙТЕД — УСК НЮ ЙОРК 3:4 (3:2)

УСК: Ю. Цьолко — А. Лапичак, Р. Підгорецький — І. Мочеряк, В. Сєрант, Ю. Колодій — А. Голюка (II), О. Ванах, Є. Голюка (I), Р. Павлюк, Ю. Голюка (III), О. Наливайко.

Факти: Ворота для УСК: 19, 33 і 47 хв. 1:1, 2:2, 3:3 Є. Голюка, 84 хв. 3:4 О. Ванах. Наріжники: 2-2. Вільні: до УСК 8, до Мальти 13. Глядачів коло 650.

Ню Йорк, 8 листопада 1953. — Відсутність М. Шміґля змусила нового менаджера першої дружини копаного м'яча УСК-у інж. Стефана Кравченюка — дотеперішній менаджер юніорів і другої дружини — робити підчас змагань декілька змін у лініях оборони і помочі. Врак Шміґля відчувся на збільшеній нервовості задів, головно в першій половині. Проте УСК зумів задержати свої короткі подачі, якими відбирав противникові ініціятиву і терен. Друга половина показала емоційний футбол по обидвох сторонах. Виграна УСК-у є наскрізь заслуженою, судячи по скількості близьких підворітних ситуацій. „Геньо" Голюка грав свій найкращий матч цього сезону, здобуваючи при тому „гат трік". Мальта Юнайтед є молодою італійською дружиною, вирівнаною у всіх лініях, технічно не так як американський футбол заавансованою, з добрими стрільцями. Це може ствердити Ю. Цьолко на воротах. У змаганнях за мистецтво і чашу Національної Ліґи Мальта скаже своє слово.

У зв'язку з відходом п. Александра Віляна від провадження першої футбольної команди хочемо цією дорогою подякувати йому в імені Проводу, змагунів і симпатиків УСК-у за його плідну і успішну працю.

Наступна неділя на площі УСК-у:

УСК НЮ ЙОРК — ПРАГА АФК

Колись чехи належали до тих, що творили футбольну історію на терені Ню Йорку. Часи змінилися і після слабого показу в минулому сезоні дружина перейшла комплетну реорганізацію.

Низьке місце в таблі Національної Ліґи ще не показує повної вартости дружини, коли мова про зустріч двох слов'янських дружин. Крім того, Прага приведе на змагання поважний гурт своїх симпатиків. Останнім УСК протиставить зростаюче число — позитивне явище! — своїх „тяжковмираючих" прихильників. Заповідається цікава зустріч.

УСПІХ ВЕЧІРКИ - ДАНСИНҐУ УСК НЮ ЙОРК

В суботу, 7 листопада 1953 Український Спортовий Клюб започаткував у своїй домівці серію вечірок - дансинґів. У спортово - родинній атмосфері присутні погуторили, забавлялися і потанцювали. Домівка була промовисто і настроєво оформлена Богданом Василишином, що у великій мірі допомогло успішності вечірки. Провід УСК-у, заохочений успіхом новости, запрошує всіх на наступну вечірку 21 листопада ц. р. до домівки клюбу. Вступ вільний.

Роман Лисняк.

Посмертна Згадка

ГРИГОРІЙ КУЗЬ ЧЛЕН УНСОЮЗУ

Передчасною смертю, бо заледве у свому 55 році життя, помер у шпиталі у Форт Вілісмі, Онтаріо, Канада, після важкої двомісячної недуги, — Григорій Кузь, член 441 Відділу ім. Т. Шевченка у Форт Вілісмі. Григорій Кузь народився в Цапівцях у Західній Україні 4 травня 1898 року і прибув до Канади тому 27 років. Він працював багато років у копальнях золота в Джіралдтоні і від 1951 року в будівельній компанії при будові нових шляхів в обширі Форт Вільєму. Він був членом парафії церкви св. Марії і — як сказано довголітнім членом УНСоюзу. Був добрим батьком і чоловіком, добрим громадянином і трудящим робітником. Дружина, два сини і одна донька — всі вони в Україні. Тільки Його вуйко, Олекса Приймак, братанці і братаничі мешкають в Канаді. Похорон відбувся з похоронного заведення Дженкенса, а хоронив Покійного о. Ф. Сологуб. На похороні були названі члени родини, що живуть в Канаді, а також М. Сторож, М. Петраш, А. Хомич, В. Калин, Н. Душко, Г. Хрущ і багато приятелів і знайомих.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 142, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що важні збори відбудуться в суботу, 14. листопада, в годині 7:30 вечора, в залі У. Н. Дому, 214-216 Фултон вул. Просимо всіх членів прийти на збори і вирішити важні справи, а саме: баль і похід до церкви в день Патрона в неділю, 22. листопада. Довгуючих членів напоминаємо вирівняти свої довги, щоб їх не перетягати на наступний рік. Звертаємо увагу, що місячні вкладки кожний член повинен заплатити на зборах братства тому, що жадне уряднк не буде їздити за вкладками по домах. — А. Полевчак, предс.; С. Пограничний, рек. секр.

РАРІТАН, Н. ДЖ. — Вр. св. Арх. Михаїла, від. 332, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 21. листопада, о год. 7. ввечорі, в У. Н. Домі, 10 Колфакс вул. Просяться всіх членів прийти на збори. — М. Сірман, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — 397 Відділ повідомляє своїх членів, що побір складок за листопад відбудеться в суботу, 14. листопада від год. 7:30—9-ої вечора і в неділю, 15. листоп. від год. 12—2-ої. Просимо членів вирівняти свої вкладки. Також пригадуємо членам, щоби виплачували національний даток, який приймаємо річночасно. — О. Штогрин, секр.

Повідомляємо, що ціна оголошення величини 1 інча через 1 колонку виносить $1.40. Проситься належитість (відповідно до величини оголошення) пересилати разом з текстом.

Адміністрація „Свободи".

ВАМ НЕ МОЖЛИВО ОВІЯТИСЬ БЕЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, А НАЙКРАЩЕ І НАЙДЕШЕВШЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДАСТЬ ВАМ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ!

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ И ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА!

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

МІСЯЦЬ ДЕШЕВОЇ КНИЖКИ для дітей і юнацтва — Від 25 жовтня до 25 листопада 1953 р. ціни знижені від 30 до 75%!

Бібліотека юного читача „ЄВШАН ЗІЛЛЯ" ОПДЛ проголошує місяць дешевої дитячої книжки.

Видання для молодших дітей (позначені ● — теж для старших): О. Судомора: „Бім-бом", розкішне кольорове видання, — ціна 40 ц.; Р. Завадович: „Казка-вигадка смішна про ведмедя-ласуна", кольор. видання з малюнками В. Вербицького, — 30 ц. ● Л. Глібів: „Байки", розкішне видання з 70 мал. О. Судомори, — 1 дол.; ● М. Вовчок: „Сестричка Меласся" з мал. Я. Гніздовського,—25 ц.; ● Р. Завадович: „Переполох", гуморист. оповідання, з мал. М. Михалевича, — 35 ц.; ● Наталя Забіла: „Чарівна хустина" — казка з мал. М. Левицького, один з найкращих дитячих творів, — 30 ц.; ● „Привіт, Україно, Тобі!", збірник з мал. різних мистців, — 15 ц.; ● І. Шугай: „Івасик — Орлик", збірник з мал. різних мистців, — 25 ц.; ● В. Данилович: „У дружньому колі", збірник з мал. різних мистців, — 25 ц.; ● М. Юркевич: „Зима", збірник, — 35 ц.

Для старших дітей і юнацтва: Р. Роляник: „Хлопці з зеленого бору", істор. оповідання з мал. М. Михалевича, — 30 ц.; М. Погідний: „Срібна гривна", істор. опов. з мал. В. Вербицького,—15 ц.; Д. Чуб: „На гадючому острові", опов. з мал. Вакуленка, — 35 ц. і всі книжки, позначені ● в виказі для молодших дітей.

Для юнацтва, молоді й дорослих: Ю. Тищенко — В. Гошовський: „На сторожі душі української дитини", — про дитячу літературу, — 25 ц.; М. Щербак: „П'янкий чебрець", поезії, декляматор на національні свята (Крути, Соборности, Петлюри і ін.) — 60 ц.

На пересилку просимо долучувати 10 ц., при замовленнях понад 2 дол., пересилку платимо самі. Замовлення слати:

"YEVSHAN-ZILLA", 286 Lisgar Ave., Toronto, Ont., Canada.

ТАРЗАН, ч. 3186. Погоня.

Не кваплячись, відбуваючи подорож до річки, Тарзан затримався, на звук далекого голосу, що мішався з несамовитим викликом мавпи-самця.

Коли він вискочив на дерево, його могутні мускули понесли його з дивною швидкістю через середину насипу до річки.

— Дай мені спокій! — дико кричав Джером — горила поніс Джессіку до джунглів. — Чекай — ричав Тарзан.

Він вивчав землю і дерева, тоді з коротким „чекайте тут!" — пішов, йдучи за слідом, якого не могло б відкрити жадне людське око.